Ч. 245 Середа 30 жовтня (11 падолиста) 1896. Рік VI

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостівах на провинциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Загальні збори „Народної Торговлї“.

Дня 2 с. м. відбули ся у Львові дванайцяті загальні збори товариства „Народна Торговля“, на котрих управляючий совіт предложив справоздане, з котрого цікавійші слїдуючі точки:

Адміністрацийне справоздане др. К. Левіцкого представляє ся так:

Персонал служковий Нар. Торговлї складав ся з двох директорів і секретаря, бухгалтера і помічника, маґазинера і возьного в головнім заряді, 10 начальників, 3 начальниць, 9 касиєрок, 7 помічників і 38 практикантів торговельних. Разом було занятих 74 осіб, що титулом платнї побирали 24.556 зр.

Для практикантів заложив був управляючий совіт школу, де члени головної управи уділяли їм наук з рускої і німецкої мови, з рахунковости, товарознавства і права.

В безпосередній звязи з Нар. Торговлею оставало в остатнім роцї 333 крамниць, що побрали в неї товару за той час на 51.318 зр. з опустом на 7.306 зр., стан уділеного їм кредиту від 30-го червня 1896-го року виносить 5.921 зр.

Надто уділяла Народна Торговля інформаций тим крамницям і людям, що не стояли з нею в тіснїйшій звязи, та заміряє в тій цїли висилати свого учителя крамарства по краю. Тілько не одержала ще від краєвого сойму потрібних до того фондів.

В остатнім роцї мала Народна Торговля 13 складів товарів мішаних. Число їх не прибільшило ся в тім роцї головно задля недостачі фахового персоналу. В Тернополи крім звичайного обороту торговельного Нар. Торговля провадила також доставу товарів для війска і для шпиталю міского. Стан щадницї Народної Торговлї з кождим роком росте помимо незначного невдоволеня деяких із за того, що совіт управляючий, не знижаючи стопи процентової (5%) від вкладок щадничих переніс виплату і принимане вкладок до головного заряду у Львові.

Др. Федак відчитав відтак касове справоздане.

З давних членів уступило 25, нових вступило 26, а всїх разом з кінцем червня минувшого року було 860. Білянс, який всї члени мали в руках, виказав чистого зиску в готівцї по оплаченю всего удержаня товариства 2.700 зр. Сума дебіторів в Тернополи збільшила ся, за те в центрі зменшила ся. В обороті було звиш $1\frac{1}{2}$ міліона. Дівіденда виносить 6%.

В дискусиї, яка вивязала ся над тими справозданями піднїс п. Ром. Цеглиньский, що зиски річні в сумі 2.700 зр. з 13 складів торговельних суть абсолютно за малі, а причину того добачає він в високих позициях на оголошеня, видатках на загальні збори, дієтах на подорожи делеґатів, та головно в тім, що богато дають на кредит, а через те виходять процеси, або і безповоротні страти.

Др. Гумецкий з Самбора жадав, щоби для улекшеня порівнаня на загальних зборах подавати також білянс з попередного року. Відтак ставить внесене, щоби вкладки щадничі приймали в будучности філії бодай в тих місцевостях, де нема окремих руских інституций фінансових.

На сї заміти вівповів в імени управляючого совіта др. Федак, перше на заміт: чому товариство мало тілько 2700 зр. чистого зиску? Публична институция виказує менший зиск як приватна тому, що тут працює сам купець, часто разом з жінкою і дїтьми, а там треба удержувати численний персонал та ще і центральний заряд. Приватний купець ховає зиск до кишенї, институция оголошує білянс. Тим то мусить она платити значно більший податок доходовий. — Що-до видатків адміністрацийних уважає 5 зр. дієти дуже нужденним винагородженем, а залеглости у дебіторів не суть такі великі, коли зважить ся, що богато людий, що могли би брати товар за готовий гріш, беруть на книжочку для улекшеня рахункової манїпуляциї. А знов у Львові велику часть дебіторів становлять сільскі крамницї. Надто не можна було увзглядпити доконаних уже вплат за послїдний місяць замкнувши касу разом з замкненем рахунків дня 30-го червня с. р.

Що-до коштів процесу піднїс справоздавець яко потішаючий обяв мале їх число, бо лише 4—5 процесів на 13 філій.

Кошта уряджень вийшли сего року більшими через переносини Народної Торговлї до нового, власного льокалю в ринку, а канцелярийні обнимають позиції за друк щадничих книжочок і реґулямінів.

По кількох ще формальних поясненях замкнено дискусию.

З записаних перед тим до голосу промавляли ще др. Федак і проф. Ґеців в справі інтер.

Грізне слово.

(З російского. — Г. Прочаєва.)

Била дванайцята година в полудне і для добрих, старосьвітских родин прийшла найдогіднїйша пора до обіду. Також в тій купецкій родинї, котру хочемо описувати, вже давно накритий стіл до полуденку і ждали лише на голову дому, щоби скоро приступити до насичення своїх жолудків, котрі вже давно упоминали ся голосно о їду; але голова дому не приходив до ждучої на него челяди.

Купчиха вже старша особа, а її син — хлопець з семої кляси ґімназияльної; вже досить довгу хвилю сидять в їдальни і з видимою нетерпеливостию дивлять ся на годинник в напруженім дожиданю: она жде — мужа, він — вітця.

Хоч в тій хвили не розмавляють, а сидять обоє мовчки, то преці можна читати на їх нетерпеливих, невдоволених лицях, що рівночасно завдають собі одно і то саме питане: „Ах, що такого стало ся? Коли-ж раз прийде? Коли скінчить ся наша терпеливість?“

Минуло ще яких десять або пятнайцять минут прикрого дожиданя. Купчиха знов поглянула на годинник, що робила може вже яких сто разів.

— Ах, Боже мій! Вже іде на трету годину, а Якова Спиридоновича все ще нема! Що будемо робити, Кольцю? — обернула ся вкінци до свого сина, що в тій хвили сидів понурий на софці і зі злостию перевертав картки якоїсь часописи з образками.

— А що-ж, тато як звичайно не спішить ся до дому! — пробурмотів крізь зуби ученик і ще голоснїйше зашелестів картками. — Єму то цілком байдуже, що ми ждемо на него і млїємо з голоду... Зайшов собі до гостинницї і там пє тепер з своїми товаришами і знакомими.

— Так, так, сину, та лїпше вже о тім не говори! Кілько то разів я вже говорила єму і сварила, що пє, але то так як би горох кидав о стїну.... Заєдно говорить, що занятий торговельними дїлами та що без питя не може обійти ся.... І які там у них дїла, Боже прости менї! Лише гроші тратить по тих проклятих коршмах.

— Що гроші!... Гроші то ще найменша дурниця — говорив з повагою хлопець. — Головна річ, що сам себе сьвідомо губить.... Погляните лише на него: з кождим днем лиш товстїє, а за один або два роки так зґрубіє, що в двері не влїзе!

— Ах, правда, правда, голубчику — відповіла задумчиво мати. — Або він був такий давнїйше? Де там! Молодим був такий, що аж радість було на него дивитись: хороший, стрункий, милий.... Тепер то годований кабан, а не чоловік — тирольский бик, прости Господи!

Купчиха знов глубоко зітхнула і погрузила ся в невеселих думках о минулій молодости.

Син також замовк і в комнатї стало знов тихо.

— Мамо, знаєте, що я гадаю? — спитав нараз живо хлопець.

— Що, дитинко?

— Як прийде нинї тато до дому і стане обідати, будемо обоє говорити.... Може схамене ся і перестане пити.

Мати похитала заперечуючо головою.

— Ах, куди там, Кольцю.... всьо дармо... я его знаю як своїх пять пальців.

— То хоч попробуємо.... Атже обоє разом доведемо его до розуму.... Предотавимо єму всьо на основі науки.... А! Здаєть ся, що вже іде.

В тій хвили роздав ся в сїнях дзвінок, а за хвилю тяжко віддихаючи і сопучи війшов до їдальнї високий, товстий, старший мужчина. Кинувши на софку свою суконну свиту і витягнувши з кишенї цьвітисту хустку, став нею отирати своє червоне, зігріте лице і потрійний підбородок.

— Фу.... фу, то кара Божа! Ледве доліз до дому.... Така спека, що годі видержати! — жалував ся голосно купець і скинувши з себе суконний кафтан, сїв за стіл в камізольцї і червоній бавовняній сорочцї. — Ну, давайте обід! Сїдай, Николаю! — обернув ся до сина. — Гм.... ви певне вже давно зголоднїли. Ну, ну, не вадить.... Яке нещасте, як чоловік якому так годинку поголодує? Відтак смакує лїпше.... А, Марто Яковлївна, чому ти не поставила на стіл фляшку з горівкою? — говорив купець, поглянувши строго на жінку. — Ти-ж давно знаєш, що без склянки горівки не сїдаю віколи за стіл!

— І ти не встидаєш ся, Якове Спиридоновичу? — закивала купчиха з докором головою. — Чи-ж мало вже налив ти в гостинници

пеляциї дра Гумецкого, підпираючи мотиви дра Левіцкого, по чім др. Гумецкий відступив від свого внесеня.

По скінченій дискусиї і відчитаню справозданя комісиї контрольної проф. Врецьоною зібрані уділили управляючому совітови абсолюторию і приступили до доповняючого вибору двох членів совіта і трьох членів комісиї контрольної. Вибрано до управляючого совіта пп. Ос. Ганинчака інжінера зі Лявова і Яр. Коритовского купця з Калуша, а до комісиї контрольної пп. Врецьону, Січиньского і П. Огоновского.

Перегляд політичний.

Другим послом з міста Львова вибраний професор школи реальної Йосиф Солєский 1339 голосами на 2460 голосуючих. Контркандидат Цюхціньский одержав 1105 голосів. З инших кандидатів одержали: др. Чижевич 5, др. Балясич 4, Захарієвич 3, Ревакович 2 голоси.

В Палатї послів вела ся вчера дебата над проектом закона, зміняючого і доповняючого новелї промислові. Остаточно ухвалено приступити до специяльної дебати.

Німецкі посли з лївиці повідомили вчера президию того-ж клюбу о своїм виступленю і заявили при тім надію, що особисті зносини не будуть тим нарушені.

Супротив вістий, будь то би словіньскі посли жадали від правительства, щоби ґр. Аттемс не був знову іменуваний маршалком краєвим і від того зробили зависимим своє вступленє до сойму заявляє Fremdenblatt, на основі добрих інформаций, що словіньскі посли такого жаданя не ставили і не висказували подібного бажаня.

На пирі льордмера в Льондонї виголосив льорд Сельсбері довшу бесїду політичну, в котрій сказав, що цїлий нарід англійский єсть противний окремій акциї Анґлїї на Всходї. Европейский концерт знаходить ся в лїпшім положеню, як коли небудь доси. Анґлїя мала завсігди симпатию для тридержавного союза і єсть надія, що той союз буде дальше щиро і спільно з Анґлїєю працювати. Наконець запротестував Сельсбері против висказу кн. Бісмарка, мовби то межи Анґлїєю, а Росиєю був вічний антаґонїзм. Бесїдник має причину думати, що Росия в справі страшних подій на всходї поділяє погляди Анґлїї.

Новинки.

Львів дня 10 падолиста 1896.

— **Іменованя.** Мінїстерство торговлї іменувало слухателїв прав: Іґн. Колодія, Людв. Марка, Ант. Куску і Йос. Белю, а крім того окінчених ґімназиястів з іспитом зрілости: Маєра Гайльперна, Стан. Екерта і Кир. Геника-Березовского почтовими практикантами.

— **Перенесеня.** Дирекция почт і телеґрафів перенесла почтового управителя Авг. Веґемана з Гусятина до Чорткова.

— **Є. Е. п. Намістник** кн. Евст. Сангушко повернув з Ґумниск до Львова.

— **Почетне горожаньство.** Місто Чортків надало п. Людв. Носсови, свому довголїтному бурмістрови, почетне горожаньство за заслуги положені коло піднесеня міста.

— **Крадіж в громадскій касї.** Війт громади Топорівцїв на Буковинї доніс оногди до державної прокураториї в Чернівцях, що в ночи хтось обікрав касу громадску близько на шість тисяч зр. Мали то бути податкові гроші і инші. Злодїй забрав заставні листи, а лишив як на глум пятку. Три нартівники „пильнували“ каси і якось злодія не бачили. Що то за злодїй, о тім всїляко толкують в селї; кажуть, що таки якийсь свій. — В топоровецкій громадї від давна панує великий нелад.

— **Площу сьв. Юра у Львові** задумує львівский маґістрат упорядкувати і заложити на ній плянти. В тій справі ведуть ся переговори з Є. Ем. Кардиналом і коли они доведуть до порозуміня, тодї ярмарки будуть перенесені з площи сьв. Юра на площі при улици Городецкій і Шептицких.

— **Цлові дефравдациї.** Перед кількома лїтами викрили фінансові власти великі цлові дефравдациї, яких допускали ся жидівскі купцї з Кракова, Освіцима, Хшанова, Бялої, що перевозили без цлової оплати товари з Німеччини і з Росиї. Виновників було 270 осіб, а висший суд для доходів скарбових у Львові, яко перша інстанция, засудив їх на грошеву кару в загальній сумі звиж 600 тисяч зр. і на вязницю, що для всїх засуджених разом виносила звиж 100 лїт. Найвисший суд у Відни, яко друга інстанция, потвердив сими днями майже в цїлости той засуд. Засуд обіймає 300 листів паперу, а слїдчі акти поміщені в 4 великих скринях важать звиж 10 сотнарів.

— **Вчас-о зачали.** В дирекциї львівскої полїциї явив ся дня 6-го с. м. зелїзничий кондуктор Григорий Козюк, що привів з собою свого сина Володимира і его товариша Альбина Б., учеників одної з львівских гімназий. Він привів їх на порученє стрийского староства, в котрого округї жандармерия арештувала обох хлопцїв. Они допустили ся значної крадежи на суму около 900 зр. і з тими грішми утїкли зі Львова. По дорозї купили дві стрілецкі трубки, але коли приїхали до Сколього, попали в руки жандармів. Їх виправа скінчила ся сумно. Староство візвало телеґрафічно родичів і віддавши їм многонадійних синів, велїло повідомити о цїлій справі дирекцию львівскої полїциї. З украдених гроший найдено 800 зр. 32 кр., нютрі разом з обома трубками передано пошкодованому Григ. Козюкови. Оба молоді злочинцї признали ся до вини і їх поміщено в полїцийних арештах.

— **Огнї.** В Болозві горішній коло Старого міста згоріло в понедїлок дня 2 го с. м. вечером 40 селяньских загород разом з сегорічним збором. Межи погорільцями запанувала крайна нужда.

— **Смерть від ґорсету.** Перед кількома днями в льондоньскім омнїбусї зімлїла якась молода панна. Перенесено єї до шпитала, де небавом померла, помимо всякого ратунку лїкарів. Переведене слїдство виказало, що небіжка була служницею і упала жертвою — тїсного ґорсету. Єї родичі зізнали перед слїдчим судиєю, що она хотїла конче дійти до тонкого стану, а що була досить товста, то носила заєдно ґорсет а навіть спала в нїм. Ґорсет був зелїзний і замикав ся на колодку. Лїкарска секция виказала цїлковиту зміну печінки, рани на бедрах і в легких. Чи той сумний примір послужить в науку иншим женщинам, можна сумнївати ся, бо особливо молоді Анґлїчанки терплять найбільші муки, щоби лише видавали ся тоншi. Один льондоньский лїкар писав о шкідности ґорсету пів року, видав кількайцять книжочок о тім і виголошував відчити, але коли побачив, що нічого не вдїє, понехав ту невдячну роботу. „Доти не поправлять ся — сказав — доки одна з них не умре“. Тимчасом справдї одна умерла, але мабуть і той лїк не богато поможе.

тої парухи в себе, що це й дома мусиш пити? Ох, безвстидний же ти!

— Мовчи жінко!... Що тобі до того?

— Мати правду каже! — відозвав ся вкінци хлопець. — Я, тату, взагалї не радив би вам пити горячих напитків.... то не веде до доброго.

Купець скоро відвернув ся до сина і жартом погрозив єму кулаком.

— Ну, Кольцю, твоє щастє, що менї не хоче ся вставати! Инакше дав би я тобі такого позаушника за твою раду, що ти попамятав би цїлий рік! Ти, такий головус, хочеш учити вітця! Диви на него!

Веселий тон вітця додав хлопцеви ще більше відваги; усьміхнув ся, але на жарт вітця не відповів нічого. Між тим принесла купчиха фляшку з горівкою і зі злостию поставила єї на стіл.

— Маєш, жри! Хлещи! — забурмотїла злісно. — Дивую ся як той чоловік може пити ту прокляту паруху! Тьфу, тьфу!... Бодай ви попукали від неї. Прокляті пяницї!

— Ну, ну, не гнївай ся, Мартиню... печеня пригорить; — сьміяв ся чоловік. — Радше розваж, що порядний і статочний купець мусить випити перед обідом скляночку.... Яка ти дивна.... Тим більше тепер, коли я зробив такий добрий і користний інтерес.... Сама розсуди! — жартував купець і взявши в руку фляшку налив з неї велику склянку горівки та поволи, смакуючи єї пустив до свого обємистого живота. — Ах, як гарно війшла до живота — правдива розкіш! Цїлком так немов би хто покропив всї мої внутренности найчуднїйшими пахощами. Дїйстно, правдива розкіш! Пий, Кольцю!... Хочеш, я наллю — обернув ся купець знов весело до сина.

— Тьфу!... Така погань! За нїщо в сьвітї не дїткну ся до того! — відвернув ся хлопець з відразою.

— Ех, дурний, дурний з тебе чоловік, як бачу! — засьміяв ся купець. — Що-ж ти справдї гадав, що наллю тобі? Ого — пожди! Я лиш хотїв тебе подражнити. Ще, брате, молоко не висхло на губах, а ти вже хотїв би пити горівку. В твоїх лїтах я цїлком нічого не пив, навіть не нюхав горівки. Так, так, хлопче!

— І тепер добре було би, колиб ви єї покинули, бо... Впрочім подивіть ся на себе: ви-ж не похожі на чоловіка — просто бочка!

Купець спокійно засьміяв ся.

— Ха, ха, ха! І що з того? Маю в собі більше солїдарности.

— Перед усїм не солїдарности, а солїдности! — кепкував ученик — а по друге — що такого гарного в тій „солїдарности“, як ви сказали?

— Що в нїй гарного? Дивний ти! — розвеселив ся цїлковито Яков Спиридонович. — Колиб я нинї на пр. прийшов до міскої ради, або до торговельного суду, то ти побачив би — коли ти дотепний і поважний чоловік — як тамтї панове скакали би коло мене... поганці!... А чому? Тому, що зараз бачать, з ким мають дїло... Або дверник! Побачить тебе ще на улици, а вже отвирає на остїж двері... То, друже, значить солїдність!

— То всьо разом лише дурницї! — горячив я схлопець. — Що-ж варта тота чемність якогось там дверника?

— Нї, брате, то не дурницї!... Не розумієш того і тому судиш о тім так легко! — відповів синови купець. — Возьми на примір наших домівників.... На тих дармоїдів треба лише здорового кулака. Они лише его боять ся!... Внїшний вигляд купця — то найважнїйша річ... Гм... ось поглянь на Івана Макарова, чи він похожий на купця, хоч має двіста тисячів рублїв.

— Чи похожий на купця? Чому нї? Чиж не такий чоловік як инші?

— То пявка а не чоловік, справдїшна глиста, маленький, жовтавий. Просто сказавши — тьфу! а не купець... Чиж такі купцї можуть мати яку повагу? Куди там! І селяни сьміють ся з него, як вайде до господи. І як не мають сьміяти ся? Ми заказуємо собі фляшку горівки, відтак другу, трету, а він, проклята скряга, валїзе в кут, велить собі дати за пять копійок чаю та й налие в свій живіт хіньскої трави.... Тьфу, пропав би з своїми капіталами!

— Позвольте — перебив его син — чого єму клените? Може бути, що цїлком не пє горівки?

— А таки так, не пє. Навіть не погляне на неї — поганець!

— А, цїлком не пє! То буде здоровійший і буде довше жити на сьвітї!

Купець з зачудованєм витріщив на сина очи.

— Що? Що ти сказав? Що буде довше жити? — говорив поволи насьмішливим голосом. — Ну, брате Николаю, бачу, що та наука тобі неаби як звернула голову.... Що за дурницю сказав ти, друже! Гм — буде довше жити! А знаєш, ти дураче, що паном над нашим житєм і смертию єсть лише один Бог? Щож горівка?... Горівка — дурниця.... Бачиш возьму склянку, наллю собі тої „огняної води“ і впущу єї до гортанки, она вийде менї до черева і обертає ся там так гарно, так приємно — дуль, дуль, дуль!

— Пождїть лише — будете мати дуль — аж вас вхопить! — забурмотїв син крізь зуби і замовк; видко хотїв сказати вітцю щось остро-го, але здержав ся.

Господарство, промисл, торговля, гіґієна і вихованє.

Добрі ради.

Звертаємо сим увагу на понизшу статейку о склярях і склярстві і на подушки з кіях.

— Склярі і склярство. Нема нічого лекшого, як заложити руки і сїсти та нарікати на лиху долю. А то, бачите, трудно, щоби щось готове само влїзло в руки. Треба учити ся, кидати ся, шукати і всїлякими способами давати собі раду. Що значить шукати собі зарібку, можна тепер побачити по більших містах найлїпше по склярях. У склярів тепер жнива. Кождий хоче, щоби єму в зимі було тепло в хатї і передовсїм дбає о вікна; дає вставляти шиби, обтикає їх і облїплює. За склярями тепер пошукують. Який Львів великий, а не знаємо, чи в нім знайде ся тілько склярів християн, що пальців на одній руцї; о склярях Русинах нема вже й бесїди. Спис Русинів промисловців і ремісників в календари Просьвіти на 1897 р. виказує всего лиш одного скляря Русина, п. Луку Сютрика, ул. Домінїканьска ч. 18. За то жидів склярів повно в цїлім краю і сей промисл спочиває майже виключно в їх руках. У Львові снують ся они тепер улицями; ідуть одним боком і дивлять ся на вікна по другім боцї, а скоро лиш де побачать збиту шибу, самі заходять до хати і зголошують ся до роботи. Замітне й то, що навіть жидівки займають ся склярством. Навіть і по селах ходять тепер склярі жиди, мазури і Чехи з Моравии. Такий Мораван бере на плечі рід скринки, в котрій має всїлякого рода шиби, ховає диямент в кишеню і суне до Галичини на заробок, а наш чоловік лиш бідкає ся та бовванїє в нуждї. А прецї склярство то не таке трудне ремісло, коли до него навіть жидівки беруть ся; можна єго дуже легко виучити ся та й не потреба аж великого капіталу, щоби єго розпочати. Ось в чім цїла штука склярска і цїлий закладовий капітал: Треба уміти виміряти тафлю, вирізати єї і прикітувати; треба уміти зробити собі кіт до вікон (також не велика штука); треба мати на стільки гроша, щоби купити собі диямант до різаня скла (можна дістати у віденьскої фірми Légrady Josef, Wien IX Bez. Porzellangasse Nr. 22, одинока фірма на цїлу Монархію) і не велику як на перший початок скількість шиб в склянній гутї. Склярство ремісло не трудне, але й, що правда, не завсїгди попитне, має ще й то до себе, що з ним можна сполучити ще й иншу роботу, н. пр. оправу образів в рамцї, продажу готових вікон н. пр. до сїльских хат, торговлю всїлякого скла і продаж зеркал. В такім случаю одна робота покриває другу і чоловік може якось давати собі раду. Знайшлось би у нас, особливо по містах і місточках, але навіть і по селах богато людий, котрі би могли сим реміслом займати ся. Лїпше прецї мати хоч що-то в руках і давати собі раду, як опустивши руки, нарікати на лиху долю і ждати, чи не спаде щось готового з неба.

— Переховок збіжа на засїв. Досьвід поучив, що збіже переховуване через зиму на ярі засїви, кільчить ся і сходить тим лїпше, чим було сухійше. Длятого треба таке збіже переховувати в як найсухійшім місци. До шпихлїра треба зносити лиш зовсїм сухе збіже, там розстелити єго тоненько і часто розгортати. Щоби вогке збіже на засїв осушити, добре єсть домішати до него трохи негашеного вапна. Не треба чей казати, що вапна можна домішувати лиш до збіжа на засїв.

— Кітлик до витоплюваня воску. При витоплюваню воску звичайним способом, хоч би єго й витискало ся прасою, лишає ся все таки ще значна часть з него в т. зв. воскобоінї. Щоби сему зарадити і узискати як найбільшу скількість чистого воску, придумав і продає учитель в Швехатї коло Відня, Йосиф Вінклер, такий кітлик, котрий витоплює віск парою, а рівночасно і витискає єго прасою. Тим способом не лишає ся у воскобоінї навіть один процент воску. Того не можна було доси осягнути нїяким способом. Кітлик той єсть зроблений з грубої бляхи і в серединї побілений а так завеликий, що єго можна поставити на кождій кухни. Він має в серединї подвійне дно, мішочок на віск і прасу. До кітлика наливає ся води і ставить ся на кухни, щоби гріла ся. Горяча пара переходить відтак до воску і топить єго, а тогди єго ще й витискає ся прасою. Для пасічників єсть сей кітлик дуже великої ваги і кождий, хто хоче, щоби єму віск не марнував ся, повинен би купити собі такий кітлик. Для зменшеня коштів могло би зложити ся на него кількох пасїчників сусїдів і спільно уживати.

— Подушки з кіях тростинових. Як то не одна, на око так незначна і маловажна річ може мати для чоловіка велике значінє. Тоті брунатні, аж чорні кіяхи, що виростають із тростини очеретової по наших ставах і багнистих місцях над ріками знає кождий. У нас они не мають нїякої вартости, нїякого значіня, хиба що ними дїти иподї бавлять ся. В Нїмеччинї вже давнїйше уживали їх біднїйші люди за материял на подушки, а тепер ужиток той став ще більший. Зрілі кіяхи очерету, коли висхнуть, дають велику масу біленького як снїг пуху, котрий що-до еластичности і легкости дорівнує зовсїм гусячому пухови. Тростину відтинає ся з кіяхами і ставить ся в якійсь посудинї горі кіяхами на сухім місци, щоби висхли. Коли висхнуть, стануть розпукати ся і показує ся біленький пух. Тогди обдирає ся той пух і наповнає ними пошевки від подушок або перини; 40 кіях вистане до наповненя одної подушки, а 120 до одної перини. З 200 кіях можна мати дві подушки і одну перину. В Нїмеччинї рахують піре на одну подушку на 20 до 25 марок (12 до 15 зр.), а 1000 кіях, хоч би їх прийшло ся й купувати, коштує о половину менше; єсть отже зиску о яких 90 процент. При тім же сам материял єсть знаменитий, держить дуже добре тепло і не збиває ся, а чим більше уживає ся таких подушок, тим більше остають ся они пухкими. Пуху з кіях можна також домішувати і до гусячого пуху. Добре би було, щоби у нас в тих сторонах, де можна легко ті кіяхи дістати, люди робили собі з них також подушки і перини до вкриваня. Додати тут ще потреба, що як перини взагалї так і перини з кіях не добрі до того, щоби на них спати, лиш до вкриваня.

— Солодка горівка з тернівок. Спілі тернівки сушить ся насамперед в малій теплотї. Відтак бере ся 30 тернівок і половину ваги з них великих розинків та розтирає ся все разом, при чім кістки тернівок треба потовчи. Ту мішанину дає ся опісля до фляшки, що може змістити в собі три чверти лїтри і наливає ся до неї чверть лїтри як найлїпшого спіритусу та чверть лїтри переvареної але вистудженої води. Фляшку затикає ся добре корком і ставить ся на 14 днів в теплім місци, а від часу до часу потрясає ся нею. Відтак перецїджує ся горівку через полотно, при чім ще тернівки і розинки добре витискає ся. По тім варить ся сируп із 10 дека цукру з маленькою скількостию води і збирає ся добре шумовину, зливає ся перецїджену горівку назад у фляшку і додає ся до неї зробленого сирупу. Опісля доливає ся ще тілько води, щоби фляшка була повна, затикає ся добре і ставить ся в спокійнім місци на два дни. По тім часї перефільтровує ся горівку через бібулу раз або два рази і наконець зливає ся до фляшки, закорковує ся добре і ставить ся в холоднім місци. Лїкер буде тим лїпший, чим старший.

(Переписку зі всїми і для всїх подамо в суботнїшнім числї).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Будапешт 10 падолиста. Королева портуґальска виїхала вчера на Париж до Лїсбони.

Константинополь 10 падолиста. Росийский амбасадор Нелидов був оногди на пращальній авдиенциї у султана, а вчера виїхав до Петербурга.

Льондон 10 падолиста. Льорд Сельсбері заявив ще в одній бесїдї, що Анґлїя приступає до европейского концерту, бо то єсть найлїпший спосіб, щоби перевести реформу в Турччинї.

Впрочім купець не замітив єго послїдних слів і щоби наглядно доказати, що горівка цїлком не шкодить чоловікови, вхопив знов за фляшку, налляв з неї велику склянку і скоро єї випив, навіть не скривившись.

— Нї, нї, Кольцю... дурницї говориш! — обернув ся знов до сина. — Гм — буде довше жити — а то ти мене розсьмішив. Ха, ха, ха! Справдї я не надіяв ся того.

Ґімназияст нетерпеливо вертїв ся на стільци.

— Ви-ж мусите зі мною згодити ся, що горячі напитки дуже шкідні на нерви чоловіка! — розпалював ся все більше молодий хлопець. — Наука доказує, що тому, хто пє горівку притуплює ся мозок, а вкінци й медицина каже, що жолудок.

— Наплювати менї на вашу медицину! — перебив єго купець сьміючись. — На мій погляд треба пити, доки має ся охоту до питя, а їсти, доки чує ся голод; а як прийде смерть треба буде умерти!

— Перестаньте-ж вже говорити! — вмішала ся вкінци до бесїди купчиха. — Їджте скоро поливку, бо віднесу єї з стола і велю Іринї принести печеню.

— Пожди, Мартуню, не перебивай менї! Той головус конче намагає ся поучити мене та намовити, аби я перестав пити горівку. Але я сьмію ся з того, бо всї ті бесїди, то пусті дурницї, нїсенїтницї і більше нічого.

— Добре, добре, сьмійте ся! — говорив розгорячений молодик. — Але пождіть, як одного красного дня нагле скінчите, то будете тодї знати, яка то дурниця!

Колиб в тій хвили завалила ся стеля і з гуркотом упала на землю, не була би викликала такого переполоху і замішаня у старих родичів, як послїднї синові слова. Купець кинув собою і випустив ложку з руки, мати-ж застогнала, зірвала ся з місця і страшно закричала:

— Що говориш? Ти божевільний!

Що до бідної голови дому, то страшно було подивити ся на него в ту хвилю: то блїд, то червенїв, то зеленїв; так єго дїймили синові слова. В першій хвили не міг вимовити нї одного слова, лише єго посинїлі уста тихо порушались; він сам дрожав як в пропасници.

Однако по хвили опаматав ся і грізно повернув ся до сина:

— Ах... ах, проклята гадино... Ти лукавче!... Іди звідси дармоїде! — крикнув вкінци розлючений на ґімназияста.

Той скоро відскочив від стола і утїк до своєї комнати.

— Диви на дармоїда!... Проклята личина. Яке слово випустив з уст! І ще до кого! До свого власного вітця. Ось яких мудрощів виучив ся в тій ґімназиї! ... Добрий синок, нема що казати! — лютив ся дальше отець.

— Якове Спиридоновичу, може бути, що правду каже? — відозвала ся купчиха. — Він же учить ся ріжних річий і там всьо в книгах написане...

— Наплюю я на їх науку! — відповів зі злостию отець. — Я вже тобі раз сказав, що над нашим житєм має власть лише Бог!... А що він відважив ся сказати... Тьфу, тьфу! А пипець би тобі на язик, враже племя!

Купець встав скоро і відійшов від стола, не ждучи навів на другу страву.

Потім ще довго, довго не міг успокоїтись по тім слові, що так дуже єго вразило.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.